

Проект Direct Access допомагає скоротити потоки паперових документів і знизити витрати. Переваги Direct Access активно використовуються центральними і місцевими органами влади на всій території Великобританії.

Сьогодні немає законодавчих актів, які регулюють електронне врядування, проте це не стоїть на заваді розвитку електронної демократії в Великобританії.

Великобританія виявила потребу в електронній демократії раніше ніж в електронному врядуванні. Працює проект під назвою "E-democracy National Project".

Проект допомагає громадянам активно співпрацювати з офіційними установами та вносити пропозиції. На даний момент проект працює у вигляді форумів.

Список використаної літератури:

1. Камінська Т. Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічник. – Київ: Кафедра інформаційної політики, 2008. – 200 с.
2. Перевалова Л.В. Конституційне право на інформацію та його реалізація в Україні / Л.В. Перевалова // Громадянське суспільство і права людини. – 2010. – С. 51–54.
3. Погребняк І.Є. Електронний уряд(e-government) та електронне урядування(e-governance): поняття та принципи функціонування / І.Є. Погребняк // Право та інновації. – 2014. – №3(7). – С. 26-32.

Грига Я.

РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

У статті проаналізовано роль ЗМІ у політичному житті суспільства.

Ключові слова: ЗМІ, політична діяльність, інформація.

Кожен новий етап розвитку суспільства має свою обумовленість і породжує певні виклики людству. Процеси політичної, економічної, культурологічної трансформації визначають зміст політичного процесу сучасної Росії. Ці зміни відбуваються в умовах інформаційної революції, стрімко змінює вигляд світу. Розширюється і перетворюється інформаційний простір, а інформація стає визначальним фактором прогресу.

Медійний і політичний процеси мають єдину природу - інформаційну, і саме ця обставина визначає стан всієї політичної системи на сучасному етапі. Це явище виявляється в числі тих, які не вкладаються у звичні уявлення, що існують в рамках політології, де засобам масової інформації (ЗМІ) традиційно відводиться роль посередника в процесі передачі інформації від пануючого суб'єкта підвладному об'єкту. В умовах перенесення політичних відносин в інформаційне поле ЗМІ все частіше виступають в іншій ролі: вони змінюють функції, стають вирішальним фактором розвитку політичного процесу. Така постановка питання є принципово новою для вітчизняних досліджень в галузі ЗМІ та політики. Вивчення різних проявів і наслідків участі ЗМІ у політичному процесі призводить до виявлення проблем, які не можуть бути вирішені в рамках якоїсь однієї теорії. Вимагає осмислення мінливий

зміст і структура політичного процесу, також потребують нової трактуванні функції ЗМІ в цих умовах. Іншими словами, необхідно комплексне вивчення даної проблеми з урахуванням того, що в сучасних умовах ЗМІ є не тільки учасником політичного процесу, посередником, а й актором, так як саме в цій сфері проявляється процес вироблення і прийняття політичних рішень.

Крім того, специфіка участі ЗМІ у сучасному політичному процесі може бути визначена, виходячи з типологічних особливостей державних і недержавних ЗМІ. На думку автора дисертаційного дослідження, сукупність функціональних особливостей ін- 'формації, що існує в політичному просторі, а також облік типологічних особливостей зазначених вище типів ЗМІ і визначають специфіку їх участі в політичному процесі сучасної Росії. Рішення даної проблеми є актуальною теоретичною і практичною задачею як для політичної науки, так і в рамках теорії мас-медіа.

Сучасну ситуацію ускладнює зміна традиційного типу соціально-політичних, відносин. Традиційно суб'єктом влади були політичні інститути, об'єктом - суспільство, а засобом передачі інформації - ЗМІ. Цю точку зору академічна політологія відстоює досі, вважаючи, що ЗМІ формують масову свідомість і таким чином впливають на політичний процес. Однак на сучасній

Функціонування нових учасників політичних взаємодій є важко класифікованих, бо ніколи раніше суспільство не допускало, щоб формування політичних цінностей залежало від отримання прибутку або особистого своєкористя багатих здобувачів політичної влади. Особливу небезпеку ця ситуація набуває в умовах безперервного розширення глядацької аудиторії, коли телебачення стає всепроникною культурною силою .

Важливий фактор, що зробив значний вплив на політичний процес, - модернізація економічної сфери загалом, і в області ЗМІ, зокрема. В останнє десятиліття спостерігалися процеси переділу власності стосовно багатьох ЗМІ, які в силу глибокого ступеня аналітичності справляли значний вплив на розстановку політичних сил в країні.

Роль ЗМІ в житті сучасного суспільства важко переоцінити. Сьогодні неможливо уявити собі якусь сферу нашого життя без інформаційних відносин. Останні можуть складатися безпосередньо в спілкуванні громадян або ж реалізовуватися через інтернет, телебачення, радіо або ж друковані ЗМІ, будь то газета, журнал, радіо, телебачення чи інтернет.

Без комунікації суспільство являло б собою скупчення індивідів: у відсутності соціальної взаємодії індивіди не можуть являти собою суспільство, так як теоретичний аналіз суспільства передбачає розгляд його в якості цілісного організму, частини якого не тільки впливають один на одного, але і знаходяться в супідрядності, чого досягти неможливо, якщо індивіди не знаходитимуться в стані комунікації.

Сьогодні вчені виділяють ряд аспектів розгляду категорії комунікація: від інформаційного обміну в технологічно організованих системах до екзистенційне комунікації (виявлення Я в Іншому). Нас воно буде цікавити в широкому сенсі - як

одна з основ людської життєдіяльності, як тип взаємодії між людьми, що передбачає інформаційний обмін.

Комунікація (від лат *communicatio* - повідомлення, передача, від *communis* - роблю загальним, пов'язую, спілкуюся) - спілкування, передача інформації від людини до людини; тип взаємодії між людьми, що передбачає інформаційний обмін. Основна функція комунікації - досягнення соціальної спільності при збереженні індивідуальності кожного її елемента. Дії, свідомо орієнтовані на їх смислове сприйняття, називають комунікативними.

Таким чином, комунікація - це процес поширення інформації. Що ж у свою чергу являє собою інформація?

Не існує одного загального визначення поняття інформації. Первісне її розуміння зводилося до відомостей, повідомленнями про що-небудь. Однак з прогресом технічних засобів масових та інших комунікацій, із зростанням обсягу переданих повідомлень і появою необхідності вимірювання кількості інформації, її цінності та змісту, з'явилися різні підходи до розуміння інформації.

Саме виникнення терміна політика, зазвичай пов'язують з ім'ям Аристотеля, має безпосереднє відношення до спілкування, бо саме Аристотель визначав політику як вид спілкування, а людину розглядав як політичне або суспільна тварина. Тому, згідно з його доводами, природна соціальність людини неминуче приводить його до політичному суспільству. Аристотель відзначав, що спілкування має на увазі якесь благо, а спілкування державне, або політичне, має на увазі вище благо. Говорячи сучасною мовою, природа політики полягає в колективній цілеспрямованій діяльності в інтересах суспільства, здійснюваної через спеціалізовані форми спілкування людей. Таким чином, соціально-інформаційним плацдармом політики є політична комунікація, яку можна визначити як безперервний процес передачі інформації, що циркулює всередині та між політичними і соціальними системами на всіх рівнях. Американський політолог Л. Пай зазначав, що політична комунікація має на увазі не односторонню спрямованість сигналів від еліт до маси, а весь діапазон неформальних комунікаційних процесів у суспільстві, які надають саме різний вплив на політику. Політичне життя в будь-якому суспільстві неможлива без усталених методів політичної комунікації.

Таким чином, сучасні політичні комунікації - це основа функціонування будь-якої політичної системи. Політичні комунікації являють собою механізм включення суб'єктів політичної діяльності в суспільно-політичне середовище.

Колективний характер реалізуються в політиці цілей передбачає використання спеціальних засобів передачі інформації, здатних забезпечити єдину спрямованість дій великої кількості людей. Одним з основних таких засобів є засоби масової інформації та комунікації.

Доводи Аристотеля підтверджуються доводами сучасних ідеологів демократії та соціальної комунікації. Згідно теорії Ж. Д'Арсі (президента Міжнародного інституту комунікацій, (Франція), який сформулював в 1969 р ідею права людини на комунікацію), історія СМК привчила людей до вертикальному потоку інформації, але

це не комунікація. Комунікація - це горизонтальний, взаємовигідний обмін інформацією в рамках такої соціальної структури, яка забезпечує всебічне громадське учась. Інший, американський, фахівець в області порівняльного політичного розвитку Девід Е. Ептер пише: Демократична політична система є інформаційною системою. Інформаційний обмін властивий кожному аспекту функціонування цієї системи. Те, що ми є сьогодні очевидцями демократизації, є приклад переходу від сильного примусу до розвинених інформаційних систем .

Відомий політолог Г.Алмонд йде далі: він включає СМК у зміст політичної системи, поряд зі структурами типу парламентів, виконавчих і розпорядчих органів, висуваючи на перший план не самі структури, а здійснювані між ними інформаційні зв'язки. Також відомий фахівець в галузі політології Д. Істон відзначає, що рівень розвитку демократії визначається рівнем реакції влади на прихому від навколишнього середовища, в тому числі від громадян, інформацію. А швидка, необхідна суспільству реакція багато в чому забезпечується засобами масової інформації та комунікації.

Примітно, що Швеція вже в доповіді комісії ЮНЕСКО 1978 визначила для себе п'ять основних функцій СМК:

- Стимулювати ширша учась громадян в громадських справах.
- Зміцнювати свідомість національної ідентичності.
- Давати громадянам необхідну інформацію і одночасно надавати їм можливість донести свої погляди і думки до правлячих кіл.
- Служити форумом для обміну думками та інформацією.
- Піддавати критичному аналізу угруповання, що стоять при владі в країні.

Таким чином, у вигляді засобів масової комунікації громадяни отримували інструмент впливу на процеси суспільного управління.

Однією з форм суспільної свідомості, в марксистському розумінні, є політична свідомість, яке в загальносвітовій традиції розглядається в більш широкому контексті - як сукупність психічного відображення політики, як її суб'єктивний компонент, що виявляється на різних рівнях і в різних ситуаціях. Політична свідомість, з одного боку, можна визначити в якості масової свідомості суспільства з питань, які мають актуальне політичний зміст і чреваті певними політичними наслідками. З цієї точки зору політична свідомість можна розглядати як особливий політизований сегмент масової свідомості. Масову політичну свідомість підрозділяється на статичні (цінності, загальні орієнтації) і динамічні (масові настрої) компоненти і визначає тип і рівень політичної культури суспільства, а також обумовлює найбільш типові, масові варіанти політичної поведінки.

З іншого боку, політична свідомість пропонується розглядати як узагальнене свідомість більш визначених і організованих, ніж маса, великих і малих груп (соціальні верстви населення, національно-етнічні утворення; політична еліта, лобістські групи, керівництво правлячої партії і т.д.), пов'язаних з політикою.

Однак політична свідомість трактується як і властивості і якості особистості, так чи інакше сприймає політику, більш-менш об'єктивно оцінює її і відносно цілеспрямовано діючої в політичному просторі.

Підсистемою або видом суспільної свідомості є масова свідомість, властиве множинам людей, для яких у певній ситуації характерні об'єднання в аморфні соціальні спільності (з імовірнісним характером виникнення) і які відрізняються не тільки масовістю, але єдиним способом свідомості і поведінки.

Так ЗМІ і СМК висувуються разом з владою в центр уваги всього суспільства. І саме на етапі розвитку відносин, коли народ доростає до розуміння необхідності вимагати від влади виконання зобов'язань перед собою і у нього з'являється потреба спочатку в інструменті впливу на владу, а потім і в інструменті контролю над нею, засоби масової інформації та комунікації стають одним з найбільш доступних, простих, всеосяжних і нерідко маловитратних для суспільства засобів контролю над владою. І зважаючи на те, що ЗМІ протягом всієї своєї історії привертають до себе увагу в першу чергу повідомленнями щодо діяльності влади, вони й тепер охоче приймають на себе контрольну функцію з ряду причин: вони вважають себе совістю нації; вони хочуть утримати увагу своїх споживачів, щоб вижити; їм подобається самим мати владу, а суспільство дає засобам масової інформації повноваження від свого імені втручатися в усі, в тому числі і владні процеси, як необраним представникам народу; вони вже стоять над усіма соціальними інститутами в силу того, що є специфічним соціальним інститутом.

Таким чином, ЗМІ свідомо приймають на себе відповідальність четвертої влади;. З іншого боку, громадськість, націлена на вимогу від влади задоволення своїх власних потреб, з задоволенням у силу ще занадто глибоких утриманських позицій погоджується на це (чим менше розвинені інститути громадянського суспільства, тим більшою мірою суспільство перекладає відповідальність за контроль над владою на плечі ЗМІ). І так народжується концепція (або, як вважають деякі, міф) про четвертої влади .політичне життя масова інформація.

Зміни, що відбулися в різних сферах людської життєдіяльності за останні десятиліття, істотно скоригували уявлення про роль і місце засобів масової інформації в політичній системі сучасного суспільства. В умовах перетворення інформації в один з основних видів ресурсів, джерел розвитку суспільно-політичних відносин, постійного зростання масштабів масових інформаційних процесів, створення і повсюдного впровадження новітніх інформаційних технологій ЗМІ стають важливим інструментом реалізації політичних процесів, відносно самостійним суб'єктом політичного життя суспільства. Мас-медіа прагнуть виконувати різноманітні функції, зокрема інформування громадян про найбільш актуальні події, що відбуваються в державі та світі, підвищення освітнього рівня людей, політична соціалізація і мобілізація населення країни, критика і контроль за діяльністю владних органів. Засоби масової інформації впливають майже на всі сфери життєдіяльності суспільства, включаючи і політичну. За допомогою преси, радіо, телебачення відбувається формування політичної культури суспільства, масове поширення і впровадження у свідомість людей основних стереотипів, цінностей, норм поведінки в політиці. Більше того, сприйняття та інтерпретація людиною найважливіших явищ і подій здійснюється через і за допомогою ЗМІ.

Список використаної літератури:

1. Музальов В. ЗМІ як знаряддя політики / В. Музальов, В. Незнамов // Влада. – 2007. – № 12. – С. 12-20.
2. Пугачов В.П. СМІ в сучасному політичному процесі / В.П. Пугачов // Вісник МДУ. Серія 12. Політичні науки. – 2005. – №5. – С. 34-54.
3. Силантьєва А.В. Четверта влада ЗМІ / А.В. Силантьєва // Законодавство та ЗМІ. – 2007. – №5. – С. 23-43.
4. Строубл У. Засоби масової інформації: вплив на зовнішню політику в інформаційний вік / У. Строубл // США. – 2001. – №1. – С. 54-63.
5. Чічановській А.А. Засоби масової інформації та влада / А.А.Чічановській // Діалог. – 2005. – №56. – С. 10-23.
6. Воробйов А.М. Засоби масової інформації як фактор формування громадянського суспільства: процес, тенденції, протиріччя / А.М. Воробйов. – Єкатеринбург, 2008. – 265 с.
7. Лапшин С.А. Особливості використання мультимедійних засобів у вивченні курсу «Політологія» у вищій школі / С.А. Лапшин //Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми //Збірник наукових праць. – Вип.34. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма „Планер”, 2013. - С.370-375.

Крук І., Ощипок І.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА США

Охарактеризовано основні тенденції сучасної міжнародної системи в контексті формування ієрархічної багатополюсності в першій половині ХХІ ст. та окреслені головні проблеми збереження лідерства США та перспективи інших центрів сили, зокрема проаналізовано можливість азійського і західноєвропейського викликів США щодо панування в сучасній системі міжнародних відносин, а також перспективи майбутніх взаємовідносин ЄС-США в межах єдиної євроатлантичної цивілізації.

Ключові слова: США, лідерство, система міжнародних відносин, ЄС, Китай, Японія, НАТО, однополюсність, багато полюсність.

Актуальність теми дослідження обумовлюється тим, що на початку третього тисячоліття можна говорити про незаперечне лідерство США в політичному, соціально-економічному, науково-технічному та військовому аспектах. Однак, трансформаційні процеси в сучасній міжнародній системі свідчать про те, що міжнародно-політичне лідерство важко утримати

Метою статті є дослідження проблем та перспектив глобального лідерства США.

Ціль статті полягає у тому, щоб на основі провідних трендів та тенденцій в межах сучасної міжнародної системи виявити проблеми та визначити перспективи лідерства США у глобальній ієрархії багатополюсності.